ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 22. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 4-го ЛЮТОГО 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 4, 1976 No. 22. VOL. LXXXIII.

ПОТРІЙНЕ СВЯТКУВАННЯ В БОФФАЛО

Боффало, Н.Й. (Михайло Лоза). — Такою назвою можна окреслити імпрезу, що відбулася тут дня 23 січня 1967 р. Цією імпрезою відмічено 200-ліття постання Американської Держави (ЗСА), 100-ліття українського поселення в Америці і 58-і роковини відновлення Української Державности 4-им Універсалом Української Центральної Ради та 57 роковини Соборности України.

Справу відмічення роковин Державности й Соборности приходиться вилучити на хвилину з „Потрійного Святкування", бо попереднього дня — 22 січня відведено цим роковинам окрему ще увагу. В раніших годинах того дня посадник міста Боффало Стенлі Маковські і голова повіту Ірі Едвард Ріген прийняли українську делегацію і в її присутності підписали Проклямацію з нагоди дня Незалежности й Соборности України. Акт підписання Проклямації відбувся цим разом в канцелярії посадника міста. У склад української делегації — очолено головою УККА Василем Шарваном — входили пані: — Анна Макух, Олена Коритник, Роксоляна Пікас, Катря Пристайко, д-р Уляна Лоза; панове — д-р Андрій Дякун, Богдан Мороз, Тадей Михасів, Василь Пристайко, Степан Горганюк, Михайло Мохнач, Степан Грекуляк, Ярослав Білий, Ігор Макух, Нестор Процик (мол.), Мирон Шарван. Все це представники і представниці місцевих товариств, організацій і установ. Деякі пані були в національних одягах. З чоловіків — тільки Степан Грекуляк, представник Т-ва „Гуцульщина", був одягнений у ношу своєї вужчої батьківщини.

Того самого дня історичні дати 22 січня 1918 і 1919 років урочисто відмічено на Українській Щоденній Радіопрограмі Василя Шарвана.

З нагоди роковин Української Державности й Соборности вивішено українські національні прапори (побіч американських) при будинках: — Міської Управи, Повітової Управи і готелю Стетлер Гілтон. В останньому випадку вивішено український прапор тому, що в цьому готелі відбувалася основна імпреза 23 січня 1976 року.

Назвали ми цю імпрезу „Потрійним Святкуванням". І ще раз доведеться вжити числа „три", щоб визначити окремі частини імпрези, яких було само три: мистецька частина, бенкет і баль. Окремою одиницею для себе була виставка українського народного мистецтва і державних пам'яток, що її влаштувала при помочі інших пань Ольга Алексевич-Лаввi, місцева малярка. Для вистави використано експонати 97 Відділу Союзу Українок, Степана Грекуляка, Нілі Стецьків, Федора Іскала, проф. Ол. Бережницького, Мирослави Максгон і ін. Виставку цю, яка тривала два дні, 22 і 23 січня, приміщено у вестибюлі готелю Стетлер Гілтон. Місце показалося догідним, бо не тільки учасники української імпрези, але й інші готелеві гості оглянули виставку.

Основна імпреза відбулася в репрезентативній залі готелю — в так зв. Золотій Балевій Залі. Імпрезу відкрив голова УККА Василь Шарван, привітавши рівночасно зібраних гостей. А було їх надзвичайно багато — около 500. Серед учасників не бракувало молоді.

Після відкриття, веденням імпрези зайнявся підполковник Американської Армії д-р Андрій Дякун, місцевий адвокат. Увага учасників зосередилася тепер на сцені, де мала розпочатися мистецька частина. Перед тим відбулася ще церемонія презентації прапорів (державного

(Закінчення на стор. 4-ій)

Свято Української Державности в Маямі

Проголошення Дня Української Незалежности в Маямі. На фото (зліва): комішенер Т. Р. Гібсон, комішенер Палмер, Д. Кучкуда, О. Кадучок, посадник М. А. Ферре, Візняк, Є. Хомяк, голова Відділу УККА В. Хомяк, Ю. Меккей, О. Дудинський, комішенер М. Бебосо.

Маямі, Фльор. (С. К.) — Заходом місцевого Відділу УККА, 22 січня 1976 р. посадник міста Маямі А. Ферре в присутності української делегації підписав проклямацію, проголошуючи 22 січня Днем Української Незалежности, закликаючи населення міста долучитися до цих святкувань.

В неділю 25-го січня перед полуднем були відправлені торжественні Служби Божі в українських православній та католицьких церквах в наміренні української держави.

У пополудневих годинах відбувся Святочний Концерт-Академія в залі Українсько-Американського Клюбу. Свято відкрив В. Хомяк, голова Відділу УККА. Після того слідувала дефіляда українських ветеранів під командою сотника В. Подубинського. Американський гимн відіграв на фортепіяні студент Маямського університету Б. Сперкач, а пані О. Кадучок прочитала проклямацію. Реферат виголосив віцепрезидент УККА Володимир Мазур з Піттсбургу, підкреслюючи безперервну боротьбу українського народу за волю.

В мистецькій частині студентка Маямського університету панна Н. Сидор виконала на піяні композиції Лисенка і Барвінського. Хор учнів Рідної Школи під диригентурою пані І. Сперкач виконав пісню: „Ми ростем", Учні Української Школи Л. Сперкач та Т. Пацай віддекламували „Майдан Софії", а гурток „Черемшина" виконав дві пісні. Реферат в англійській мові відчитала пані О. Кадучок, англомовна секретарка Відділу УККА. Б. Сперкач відіграв сонату Бетховена та „Етюд" Шопена.

Український Національний хор в Маямі під диригентурою М. Івашка виконав кілька пісень. На тлі хору пані Н. Мудрейко відрецитувала „Молода Україна".

До всіх пісень акомпанювала студентка пані І. Сперкач. Святочну програму закінчено співом гимну „Ще не вмерла Україна".

ДЕНІЄЛ МОЙНІГЕН ЗРЕЗИГНУВАВ З ПОСТУ АМБАСАДОРА ДО ОН

Вашінгтон. — У понеділок, 2-го лютого, Білий Дім повідомив, що амбасадор ЗСА до Об'єднаних Націй, Деніел Патрик Мойніген, зрезигнував з того посту, бо його відпустка з Гарвардського університету, де він викладав політичні науки, добігає кінця. Мойніген, який займав пост амбасадора до ОН протягом останніх 7-ох місяців, листовно повідомив президента Джеральда Форда про своє рішення зрезигнувати, заявляючи, що хоча для нього було великою честю служити спершу на пості амбасадора до Індії, а опісля до Об'єднаних Націй, проте він мусить тепер повернутися до Гарварду, або цілком зректися своєї академічної професії. Президент Форд, приймаючи резигнацію Мойнігена, подякував йому за віддану та корисну для Америки працю, зокрема на форумі ОН, де амбасадор Мойніген „сильно, переконливо і чесно" представляв позицію ЗСА.

Деніел Мойніген

Хоча в своєму листі Мойніген не згадував інших причин резигнації, крім потреби вернутися до Гарварду, то ряд коментаторів і навіть близьких співпрацівників Д. Мойнігена твердять, що ділсною причиною було те, що хоча президент Форд і державний секретар Генрі Кіссінджер погоджувалися з його стараннями проводити більш рішучу політику в ОН, зокрема проти держав т. зв. „третього світу", які безпідставно критикують Америку, а в той самий час користують з всіляких американських допомог, до Д. Мойнігена відчував, що багато урядовців Державного департаменту не погоджуються з його методами здійснювання американської політики. Як відомо, Мойніген є кольоритним промовцем, який не вагається говорити правду в очі, а деякі американські та західні дипломати твердили, що хоча його ідеї цілі правильні, то нібито його надто гострий тон має негативні наслідки, бо непотрібно ображує представників різних країн. Минулого тижня Деніел Мойніген переслав листа до Державного департаменту та всіх американських амбасад у світі, в якому заявив, що деякі урядовці Державного департаменту стараються перешкодити його успішним стараннням „розбити антиамериканський бльок" країн „третього світу". Президент Форд і секретар Кіссінджер тоді заявили свою повну підтримку для Мойнігена.

Існує також можливість, що Деніел Мойніген зрезигнував, бо старатиметься здобути номінацію Демократичної партії на сенатора з Ню Йорку, тобто плянує кандидувати на пост, який тепер займає консервативно-республіканський сенатор Джеймс Баклі. Таку можливість підтвердив адвокат Мойнігена, Артур Клебанов, заявляючи, що Мойніген може кандидувати, якщо демократи Ню Йорку виявлять зацікавлення його кандидатурою.

Білий Дім наразі не подав жадних натяків на те, хто буде призначений на пост амбасадора до ОН. Деніел Мойніген залишиться на цьому пості ще один місяць.

У НЮ ЙОРКУ ВІДБУВСЯ УСПІШНИЙ КОНЦЕРТ „МОЛОДОЇ ДУМКИ"

„Молода Думка" зі своїм диригентом

Ню Йорк (В. Т-ець). — У неділю, 1-го лютого, тут в залі Фешин Інституту з великим успіхом відбувся самостійний концерт дитячого хору „Молода Думка", яким диригує недавно прибулий з України Семен Комірний, який також є диригентом дорослої „Думки". У концерті, що був присвячений 25-літтю матірного хору „Думка", 200-річчю Американської Незалежности та 100-річчю українського поселення в ЗСА, взяло участь коло 100 дітей з філій „Молодої Думки", з Мангеттену, Квінсу, Йонкерсу, Гемпстеду та Пассейку, а також гості - солісти дорослої „Думки": сопрано Євгенія Турянська, сопрано Оленка Новицька - Зам'ятя і тенор Євген Титла. „Молодій Думці" на фортепіяні акомпанювала Оксана Куйбіда, а гостям - солістам Тетяна Мехтів. Звукове поселення було в руках Петра Ганкевича.

Не зважаючи на дощеву погоду, публіка на три четверті заповнила велику залю Фешин Інституту. Ті, що прибули на цей концерт, між ними Владика Йосиф Шмондюк із Стемфорду, напевно не пожаліли, що своєю участю заохотили молодих співаків і провід „Молодої Думки" до дальшої праці, бо цей концерт дійсно був на дуже високому рівні. І цей мистецький рівень іншї співаки, під вмілою рукою диригента Комірного, вдержали від початку до кінця.

Перших сім точок — це були пісні, зв'язані з Різдвом і зимовою порою. Перед відспіванням колядки „На небі зірка", наймолодший член „Молодої Думки" Павлусь Червоняк виголосив різдвяні та новорічні побажання, пера його матері, Катрі Червоняк. Із першої групи пісень найбільше оплесків одержали наш чудовий „Щедрик" і американська колядка „О, Голлі

(Закінчення на стор. 4-ій)

СКВУ ПРОГОЛОШУЄ РІК ОБОРОНИ РЕЛІГІЇ І ХРИСТОВОЇ ЦЕРКВИ В СССР

ЗВЕРНЕННЯ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ В СПРАВІ ОБОРОНИ СВОБОДИ РЕЛІГІЇ ТА ЦЕРКОВ У СССР

Українці й Українки!

Секретаріят Світового Конгресу Вільних Українців у порозумінні з представниками Українських Церков схвалив зосередити свою діяльність у 1976 р. над обороною свободи релігії та прав Христової Церкви в СССР. До такої акції закликає нас сьогодні не лише „Універсальна Декларація прав людини", проголошена Об'єднаними Націями ще 10-го грудня 1948 року — в тому числі й Совєтським Союзом та розтоптана урядом того ж Союзу на землях України аж по нинішній день — але, передусім, і обов'язок солідарности з нескореним українським народом, що з посиленою відвагою далі бореться за свою людську гідність, за свою національну і державну незалежність, за свободу Христової України.

Як усім відомо, комунізм від самих початків свого існування, проголосив відверту й нещадну війну проти Бога і проти всякої релігії. Цю безбожну боротьбу він безкарно провадить по сьогоднішній день. Всі прийняті ним заходи, спрямовані на знищення віри в Бога і всякої релігії, є для нього добрі. Погрози, терор і брутальна сила, моральне і фізичне нищення людей та релігійних інституцій є постійним питанням у програмі його нищівної дії. Замикання і нищення Божих храмів, арештування, тортури і засуди на тяжкі довголітні терміни в тюрмах або в концентраційних таборах єпископів, священиків, ченців та тисячі вірних — усе це вважається позитивним явищем в очах безбожного комунізму, що в свой дикій ненависті до Бога і Його правди хоче все підпорядкувати диктатурі партії, яка для нього є джерелом правди, нормою закону і мірою справедливости.

Моральні і матеріяльні руїни тієї звиродніолої системи, нищення людини і всіх її духовних вартостей є страшні. Хто може забути жорстоке переслідування і брутальне знищення Української Автокефальної Православної Церкви в 1930-их і в 1943-44-их роках, або подібну злочинну ліквідацію Української Католицької Церкви в 1945-1952 роках? Крім цього, широко відомі й інші форми переслі-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Торонто. — Президія Секретаріяту Світового Конгресу Вільних Українців окремим закликом проголошує цей 1976-ий рік Роком Оборони Релігії і Христової Церкви в СССР, закликаючи всіх українців у вільному світі приєднатись до Проводів наших Церков в обороні безпощадно нищених, гноблених і переслідуваних комуно-московським режимом в Україні українських Православної і Католицької Церков та Євангельських громад. Заклик СКВУ в цій справі, надрукований побіч, виданий в порозумінні з Проводами наших Церков, які в цьому році вестимуть посилену акцію оборони релігії в СССР. Як відомо, в Конгресі ЗСА від деякого часу внесена окрема резолюція, яка стверджує переслідування Церков та вірних в Україні і зобов'язує Уряд ЗСА до відповідної активної оборони Церков в рямках Універсальної Декларації Людських Прав.

Дадд закликає до посилення оборони людських прав „в дусі української незалежности"

Вашінгтон. — Конгресмен Кристофер Дадд, промовляючи в Палаті Репрезентантів в четвер, 22 січня, з нагоди 58-их роковин проголошення Української Самостійности, закликав до ще більш інтенсивної акції в обороні людських прав в СССР, вказуючи на успіх одної з таких акцій, а саме недавнє звільнення українського математика Леоніда Плюща і його родини. Як відомо, конгресмен Дадд, демократ із стейту Конектікат, був одиноким американським законодавцем, якому пощастило побачитися з дружиною Плюща Татьяною минулого року під час поїздки по СССР.

Конгресмен К. Дадд

Відмічуючи свою „скромну ролю" у звільненні Леоніда Плюща і його родини, конгресмен Дадд заявив, що ініціятива в цій справі вийшла від двох українських організацій — Українського Конгресового Комітету Америки і Комітету Оборони Валентина Мороза — та Відділів усіх організацій в його дистрикті, особливо в таких місцевостях як Колчестер, Гартфорд і Бриджпорт. „Відданість цих груп справі людських прав в СССР — сказав конгресмен Дадд — є інспіруючою, а ті ми, які дорожимо волею, повинні віддати цій справі максимум наших зусиль."

Пригадуючи про сучасну боротьбу за людські і національні права в СССР та терпіння українців і інших поневолених народів за ці ідеали, конгресмен Дадд назвав Валентина Мороза, якого він уважає символом українського руху спротиву.

„В дусі святкувань Дня Української Незалежности, ми не смієсмо забувати за Валентина Мороза та всіх інших ув'язнених його друзів. В дусі надходячих святкувань 200-річчя нашої незалежности, ми мусимо продовжувати боротьбу за їхні права. Краще не можна відмітити ці подвійні роковини".

Свій заклик конгресмен Дадд попередив короткою історією Українських Визвольних Змагань, імміграції українців до „берегів нашої свободолюбної країни" та вкладу українців в розвиток ЗСА. Він рівнож згадав, що українська громада відмічує 100-річчя свого поселення в рамках святкувань 200-ліття Американської Незалежности.

В СССР лікування є жорстокість — каже колишній совєтський психіятр

Ню Йорк. — Ще донедавна совєтський громадянин, тепер вільний громадянин Америки, лікар - психіятр, д-р Едгар Гольдстін, — тепер в Ню Йорку в Рокефелерському університеті, — розповів у газеті „Дейлі Ньюз" з 21-го січня ц.р. про деякі аспекти підсовєтських нелюдських практик, що їх стосують там проти інакомислячих. В СССР, — розповідає лікар, — людина, яка думає інакше, уважається схізофреніком, її висилають насильно до психо - лікарні на примусове лікування, звичайно при тому така людина тратить всі свої права. Кожен дисидент, якого іспитує медична комісія, завжди виявляється „хворим", бо такої „діягнози" хоче влада; насправді ж ці дисиденти — нормальні люди, що є або релігійні, або бажають виїхати з СССР, або такі, що домагаються пошанування людських прав.

Д-р Едгар Гольдстін

Д-р Гольдстін розповів про багато речей, про які українська громада добре знає, особливо у зв'язку зі справою математика Леоніда Плюща, — свою статтю таким закінченням: в совєтах лікаря мучила з одного боку потреба допомагати індивідуумові, а з другого — система, яка розтоплювала цього самого індивідуума „в ім'я охорони суспільства" і з'являлося питання: „Як допомогти людині в такому суспільстві?" На це була в д-ра Гольдстіна єдина відповідь — виїхати з краю сваволі, бо він не міг захищати совєтське суспільство, де „лікуванням є жорстокість". І репортер Синди Філдс, який відбув розмову з цим лікарем, кінчає

НТШ вітає Леоніда Плюща

Ню Йорк. (НТШ). — Дня 12 січня ц.р. від Управи Наукового Т-ва ім. Шевченка в ЗСА вислано на руки проф. Мішеля Брун телеграму такого змісту:

„Високоповажаний Пане Професоре!

Просимо передати наш найщиріший привіт п. Леонідові Плющеві і його родині від Наукового Товариства ім. Шевченка і його Математично-Фізичної Секції. На Вашу адресу висилаємо рівночасно чек на суму $300 для Леоніда Плюща. Думаємо, що цей скромний дар буде помічним для Леоніда і його родини. Прошу також прийняти наші ґратуляції і вислови найглибшого признання за Ваші труди, що Ви їх понесли, як секретар Міжнародного Комітету Математиків, і тим причинились до звільнення Леоніда".

Члени Математично-Фізичної Секції НТШ були в постійному зв'язку з Міжнародним Комітетом Математиків для визволення Леоніда Плюща від часу Міжнародного Конґресу Математиків, який відбувся у Ванкувері в 1974 р. Крім акції, проведеної в часі Математичного Конґресу у Ванкувері, члени Секції Математично-Фізичної кількома наворотами збирали підписи американських математиків під відповідними письмами, домагаючись звільнення Леоніда Плюща.

Одночасно вислано привітального листа до Леоніда Плюща, в якому Математично-Фізична Секція Наукового Товариства ім. Шевченка запросила його стати її членом.

Відбулася чергова зустріч в справі консолідації

Ню Йорк. (І.К-н). — У процесі консолідаційних заходів, відновлених та посилених ініціятивою ОУН, яка перейняла на себе місію посередництва за повною підтримкою президента УНР в екзилі, М. А. Лівицького, та за узгідненням і активною участю голови УНРади, Івана Кедрина Рудницького, відбулася тут в суботу 31 січня 1976 р., в Українському Народному Домі чергова нарада з участю таких осіб: голова фракції ОУН в УНРаді, д-р Зенон Городиський, який керував нарадами; голова УНРади Іван Кедрин Рудницький; член Президії УНРади Дементій Мельник; голова Конференції Об'єднання Професійних Організацій, д-р С. Ворох, член УНРади, д-р В. Михайлів і заступник голови Центрального Комітету УНДО, інж. Дмитро Кузик.

Нарада ствердила, що з хвилиною прийняття плятформи консолідації партіями і організаціями УНРади в дні 19-го жовтня 1975 р. та партіями і організаціями поза УНРадою в дні 22 листопада 1975 р., не існує жадних розбіжностей між Державним Центром та партіями і організаціями, що опинилися поза УНРадою. У дальшому ході нарад було присвячено велику та всесторонню увагу питанням повороту цих організацій до УНРади та їх участи в Президії УНРади. Користуючись нагодою присутности спеціяльно запрошеного на цю нараду інж. Дмитра Кузика, обговорено докладно спосіб повороту УНДО до УНРади та участи цієї політичної організації в Президії УНРади. При цьому рішено також відбути зустрічі з відповідальними діячами ОУНз та УРДП під проводом д-ра М. Г. Воскобійника в справі повороту цих організацій до УНРади і їх участи в Президії УНРади.

Голова УНРади Іван Кедрин Рудницький заявив, що він готовий скликати засідання Президії УНРади, як тільки котрабудь із згаданих партій і організацій заголосить свій поворот до УНРади, а у випадку завершення цих заходів консолідації постарається приспішити дату скликання чергової сесії УНРади.

Всі учасники наради одностайно ствердили, що в інтересі українського народу, який перебуває під сучасну пору в найважчій у своїй історії боротьбі за національну самобутність, та за вимогою цілої величезної більшости української громади у вільному світі, консолідація українських політичних сил є необхідна, імперативна і обов'язкова, і що перевести її треба з виріченням дійсних чи уявних розбіжностей, зокрема і особливо з відкиненням будь-яких перебільшених амбіційних сентиментів чи ресентиментів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Безнадійний детант

Від закінчення Другої світової війни, в якій Америка, Англія та інші західні альянти своїми не тільки грішми і зброєю, але і кров'ю врятували комуно-московську совєтську імперію від неминучої заглади з рук її нацистського союзника, та від „холодної війни" і „політики стримування" до теперішньої політики детанту між Заходом і Совєтським Союзом, було багато всіляких „доктрин" і „політик" і всі вони раніше чи пізніше банкротували, завжди з однієї і тієї самої причини: совєтські верховоди, погоджуючи і приймаючи, або й ініціюючи такі „доктрини" і „політики" під гаслом „взаємокорисности", ані на одну хвилину навіть не думали чесно їх здійснювати, завжди зловживаючи ними і використовуючи їх для своєї кінцевої мети — заволодіння над світом.

Немає причини і не можна припускати, що у Вашінгтоні, Лондоні, Оттаві, Парижі чи будь-якій іншій західній столиці сидять і урядують наївняки, які не здавали б собі справи з такої дійсности. Цілком навпаки. Вони ж мають найкращих і найбільш кваліфікованих спеціялістів, їхні розвідки постачають їм не урядову совєтську пропаґанду, але точні інформації про те, що діється „за ширмою", а вже найголоснішою мовою говорять таки видні для всіх факти, недавно в Індокитаї, опісля спроби з Португалією, тепер в Анґолі, не згадуючи вже про недавні ще постійні совєтські інтриґи і підривності на Близькому Сході, в Південній Америці та майже в кожній іншій частині нашої плянети.

Чому ж тоді державні мужі Заходу короводяться зі совєтськими — сказавши терміном їхніх китайських марксистських одновірців — „імперіялістичними ґанґстерами" та всіляко пробують латати діряву, як решето, політику детанту? Справа також цілком ясна: вони без надії сподіваються, що всілякими детантськими конференціями, нехай і облудними, пощастить відвернути неминучу конфронтацію, яка при теперішньому розвитку технології була б неодмінно кінцем нашої цивілізації.

Проблема тільки, — як довго пощастить такий детант латати. Очевидно, що обидва контраґенти, Захід і Совєтський Союз, спекулюють, що час працює в їхню користь. Лихо і загроза в тому, що кремлівські верховоди часові активно допомагають збросниям та міжнародними інтриґами, а Захід тільки „реаґує", абстраґуючи від будь-якої власної ініціятиви.

У цій безнадійності політики детанту таки не бракує справданої надії, що совєтська зовнішня експанзія і аґресивність базовані на дуже хитких і непевних внутрішніх спроможностях. Навіть наймодерніша зброя нічого не допоможе, як вояк не матиме що їсти, а поневолені народи напевно не радітимуть поширенням совєтської домінації на Анґолю чи будь-яку іншу частину світу, але скористають з першої нагоди, щоб самим позбутись чужого володіння. Правду бо мав американський знавець совєтської системи, пишучи дотепно в недільному „Ню Йорк Таймсі", що коли б завести совєтську систему і сколективізувати Сагару, то незабаром довелося б спроваджувати-імпортувати туди пісок. Проте, сьогодні, при можливостях знищити суперника протягом короткого часу, також ці надії можуть бути безнадійні, якщо Захід не буде завжди і вповні готовий на прислівний „всякий випадок".

Живучість наших громад

Підготова наших громад до відповідного відзначення 200-річчя Американської Незалежности та 100-річчя українського поселення в цій країні вже досі виявила надійну живучість наших громад. Факт, що такі громади, як у Філядельфії, створили окремі громадські установи та почали приготовлятись до відзначення цих ювілеїв майже на півтори року раніше, заки був оформлений наш Крайовий Комітет, має свою вимову. Філядельфія не одинока. Ню Йорк, Детройт, Чікаґо, Боффало, Міннеаполіс — щоб згадати тільки деяких — виявили багато власної ініціятиви та помисловости, заанґажували нових діячів, поширили базу і засяг своєї активности, поступово нав'язують відповідні контакти з місцевими та стейтовими властями — все це дуже відрадне і таки справді багатонадійне явище, що може стати зворотним пунктом в системі нашої багатобічної громадської активности.

Політична Рада УККА і, зокрема, її голова проф. Іван Вовчук уже від деякого часу заступали і проповідували думку, щоб подбати насамперед про „оживлення" і пожвавлення наших громад, бо від них, і насамперед від них, залежать усі наші акції на крайову скалю, як і всі наші акції на допомогу нашому українському народові в його змаганнях. Теперішня активність у зв'язку з 200-річчям Американської Незалежности і 100-річчям українського поселення створює окрему і добру нагоду до такого розвитку. Треба докласти всіх зусиль, щоб він продовжувався і розгортався.

Елліот Річардсон заприсяжений на секретаря торгівлі

Вашінгтон. — Еліот Річардсон, який донедавна був американським амбасадором до Великобританії, у понеділок, 2-го лютого, був заприсяжений на пост секретаря торгівлі. У присутності президента Джералда Форда він заявив, що не має жадних аспірацій кандидувати на віцепрезидента або президента ЗСА, а тільки хоче служити на пості секретаря торгівлі, принаймні до січня 1981-го року, тобто до кінця наступної президентської каденції. Як відомо, багато коментаторів вважають, що Річардсон був би добрим кандидатом на віцепрезидента від Республіканської партії, балянсуючи виборчу листу, на якій кандидатом на президента був би Джералд Форд. Однак виглядає, що Річардсон в цьому році не плянує кандидувати. Пост секретаря торгівлі — це вже четвертий кабінетний пост, на якому служитиме Ричардсон. За президентури Ричарда Ніксона він був секретарем здоров'я, шкільництва і суспільної опіки, секретарем оборони та генеральним прокуратором ЗСА.

Степан Боризняк

ЗВІТ МІЖНАРОДНОЇ АМНЕСТІЇ ПРО ТАБОРИ В СССР

Хто все ще вірить, що в совєтах відносини покращали, повинен прочитати собі книжечку Міжнародної Амнестії "Prisoners of conscience in the USSR". Можна її одержати в Amnesty International, 200 West 72nd St., New York, N. Y. 10023 за 2.50 дол. і поштову оплату. Звіт складається з фактичних інформацій без пристрасної полеміки. Це образхунок жахливих переслідувань людей у Совєтському Союзі, які зважуються критикувати совєтський уряд чи установи, або які тільки хочуть емігрувати. Цей звіт розкриває такий самий жахливий образ, як той, про який світ був довідався після упадку гітлерівської Німеччини, коли стало відомо про концентраційні табори і камери смерти.

На основі цифр і прізвищ довідуємося зі звіту, як у совєтах поводяться з людьми в концентраційних таборах, як їх винищують голодом, браком медичної опіки, відсутністю всякої контролі над тюремною і таборовою сторожею. Звіт подає факти не тільки про тих героїв, що вже знані на Заході, але теж про багато таких, про яких ніхто досі на Заході нічого не чув. Подано навіть уперше мапу концентраційних таборів, яку 1974-го року зладив в'язень Борис Пенсон.

Подано теж докладний огляд психіятричних інституцій, які насправді є в'язницями для умовоздорових людей, що відважуються інакше думати. Відносини в тих „шпиталях" жахливіші, ніж у концентраційних таборах, а „доктори" часто гірші, ніж сторожа в концентраційних таборах. Звіт згадує про часті випадки, коли в'язні кінчали самогубством. Напр., у мордовському таборі Едвард Кузнєцов бачив в'язнів, які навмисно вдавали нібито хочуть утікати, щоб їх сторожа постріляла, і так скінчилися б їх терпіння. Анатолій Марченко пояснює таке самогубство, як звичайний спосіб зробити кінець своїм стражданням при допомозі сторожі. В Пермському таборі ВС 301/36 в 1974-му році в'язень Опанасенко повісився, залишаючи записку „Вже нема більше сили видержати. Проклинаю вас, виродки". Опанасенко відсидів лише два роки, а засуджений був на 25 літ. Провиною Йони Кольчинського було лише те, що хотів емігрувати. Міліціонер побив Кольчинського й арештував його. Потім били його в авті по дорозі, як везли до міліційної станиці. Там держали його 24 години й ображали антисемітськими словами. Насильно обстригли, обголили бороду, а після розправи, що тривала всього дві хвилини при зачинених дверях і яку вів один суддя й писар, відіслали до в'язниці на 20 днів. Там Кольчинський після шести тижнів набрався запалення леґенів. Його забрали до Червоної армії.

На питання, що може стрінути совєтського адвоката, який відважиться леґально боронити обвинуваченого (що ґарантує совєтська конституція), подає у відповідь цей звіт справу адвокато Золотухіна, який боронив Олександра Ґінзбурґа. До п'яти місяців Золотухіна викинули з партії, президії адвокатської колеґії, звільнили з його становища голови леґального дорадчого уряду, а врешті — теж із самої адвокатської колеґії. Як причину подали, що Золотухін не придержувався партійної совєтської лінії в обороні. Золотухіна позбавили права працювати у своєму фаху, себто фаху адвоката.

Дандарова, сина будійського лями, засудили на п'ять літ за те, що уладжував сходини з молебнями. Він помер у в'язниці. Звіт зазначує, що не було випадку, щоб у СССР звільнили бодай одного політичного обвинуваченого на розправі, ніякий суд не відкинув, наприклад, обвинувачення з причини браку доказів, але часто трапляється, що звільняють обвинуваченого в кримінальних справах. На розправу не допускають рідних чи приятелів під найрізноманітнішими претекстами, напр., що всі „публічні лавки вже зайняті". Часто змінюють місце і дату розправи в останню хвилину, або навіть як розправа вже почалася. Часто публіка „уніформована", привезена автами, перериває розправу вигуками проти в'язнів тощо.

Леві пропонує знести умовне звільнення злочинців

Мілвокі, Вісконсін. — Генеральний прокуратор ЗСА Едвард Леві у понеділок, 2 лютого сказав, що наспіла пора застановитися над тим, чи не треба скасувати теперішню федеральну систему умовного звільнювання засуджених злочинців перед терміном, натомість вимагати, щоб злочинці відбували повні терміни засуду. Він сказав, що на його думку термін ув'язнення повинен бути скорочений тільки за „взірцеву поведінку", а не як було досі, що засуджений злочинець міг бути звільнений умовно після відбуття тільки третьої частини його терміну. Леві твердить, що якщо потенційні злочинці наперед знають, що правдоподібно відсидять тільки одну третю із терміну ув'язнення, то це не відстрашує їх від поповнення злочинів. Генеральний прокуратор Леві заявив, що знесення системи умовного звільнення, як також запропоновані президентом Джералдом Фордом примусові мінімальні кари за дані злочини спричиняться до зменшення злочинности в ЗСА.

І. Вовгук.

НАПОМПОВУЮТЬ ЕНТУЗІЯЗМОМ

(2)

„Я уявляв, — пише він, — що стахановці видобувають сотні тонн вугілля за зміну, робітники металурги завзято працюють біля станків, доярки колгоспів надоюють рекордову кількість молока. Я вважав, що коли навіть у народу немає достатніх стимулів для перевиконування плянів п'ятирічки, то влада найде засоби примусу, щоб забезпечити належний рівень продуктивности праці. Але швидко після прибуття до Москви я визбувся тих ілюзій". „Коли хто хоче симулювати, — сказав мені один знайомий з Москви, — то для того немає ліпшої країни, як СССР. (У автора Росія)). Я йому спочатку не повірив, але, проживши там вісім років, переконався, що він говорив правду".

Про низьку продуктивність праці криком кричить преса, домагаючись підвищення її і посилення дисципліни та боротьби з пиятикою і кількагодинними перекурами в час праці. У виробничих плянах підприємствам визначаються відсотки річного підвищення продуктивности праці, а наслідків не видно. Директиви до нової п'ятирічки вимагають посилення механізації, заміни некваліфікованої ручної праці машинами, пояснюючи це тільки закономірністю технічного поступу, а промовчуються соціяльні причини. Конечність механізації праці була одним з головних мотивів у миротворних затіях розрядки, яка нині повертається в протилежний бік. Замість розрядки політична атмосфера заряжається щораз більшими протиріччями і напругами між двома світами.

В повісті молодого письменника А. Глазиліна „Прогноз на завтрішнє", виданій і поширюваній у „Самвидаві" насвітлено соціяльні взаємини в союзній промисловості. Директор великого інституту розмовляє з молодим вченим про стан з некваліфікованою робітничою силою. „Я завжди можу одержати найкваліфікованіших фахівців. Але, коли плотник прогуляє після пиятики, я удаю, що не знаю про це. У вбиральниці поганий настрій, я трясуся перед нею. Я благаю вантажника і принижуюсь перед малярем. Що маю робити? Звільнити? Але спробуйте знайти людей на їхнє місце! Скрізь оголошення кричать: потрібно, потрібно, потрібно! Потрібно слюсарів, малярів, продавальниць, до миття посуду, вантажників. Скрізь потрібно людей для обслуговування. Ми звільняємо ледаря і п'яницю, — його з розпростертими обіймами запрошує сусіднє підприємство. Хоч знають, що він і там не буде працювати, але немає ради — всім до нікуди потрібна некваліфікована робітнича сила". На запит молодого вченого, чи він бачить вихід у безробітті, директор відповів: „Так. Краще офіційне безробіття, як неофіційне симулювання, ухиляння від праці. Зараз кожний симулянт розуміє, що він завжди улаштується, і тому спокійно попиває в час роботи". А до того треба б додати, що кожний майстер заробляє більше за інженера, виконуючи „ліві" замовлення.

Большевицька система імперського соціялізму, прославляючи працю, запровадила підневільну систему праці, і, позбавивши працюючих свободи вибору праці, створила замість „царства праці", „суспільство" симулюючих ухильників від праці.

В сорокових роках, після того, як селянство було загнане в колгоспи, воно так окреслювало відносини: „А в колгоспі добре жить; один робить — сім лежить". Після майже півстолітньої війни большевиків з національним селянством, той стан небагато поліпшився.

* * *

В журналі „Ю.С. Нюс енд Ворлд Ріпорт" (22-го грудня м. р.) подано, як сколективізоване селянство в Україні умудряється різними способами, в більшості нелеґальними, видобувати пайпи для поливу своєї городини, плястик для захисту її від весняних приморозків. Дослідженням встановлено, що 200 господарів, закріплених за колгоспами і радгоспами на Придніпрянщині, зуміли накрити плястиком і утеплити 375 акрів ранніх огірків, а в господарствах колгоспів було утеплено лише сім акрів. Приватна ініціятива не приймає отарного колективізму, вона обходить його. Тому так голосно б'ють отечественні барабани, вимагаючи виховувати людей в дусі соціялістичного змагання, а в урядовому офіціозі наголошується, що партійне керівництво ним набуває особливого значення в десятій п'ятирічці.

В УССР відбуваються обласні конференції партії. На них партійна еліта областей схвалює політику ЦК КПСС і його напрямні десятої п'ятирічки. Ведуться, — як пишеться в пресі, — великі розмови про осяги минулої п'ятирічки і намічають пляни, як організувати соціялістичне змагання в десятій. Промисловість областей не виконала плянів зростання продуктивности праці. В Київській області партійні делегати конференції, обурені з такого стану, вимагали від міністрів „покласти край негідній практиці кореґування плянів у бік зменшення (плянів) тим підприємствам, де по-справжньому не борються за виконання завдань, за підвищення продуктивности праці („Радянська Україна" з 13-го січня).

Тому в цьому році натискають на підписування зустрічних плянів. Підписуючи їх, працюючі мають виявити

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

МОВЧАЗНІ ЗВУКИ

В 1895 році у скромній лябораторії Вюрцбурзького університету в Баварії маловідомий в той час проф. фізики відкрив містерійні промені, що проходили крізь тіло, одяг, дерево, метали. Цей винахідник, який незабаром став світовою славою та здобув Нобелівську нагороду (1901 р.) називався Вільгельм Конрад Рентґен; він охристив свої промені математичним символом „X".

Основу дії рентґенівського апарату становить порожницева трубка, в якій під впливом високої електричної напруги прискорені електрони вирощують радіяційні коротхвилеві промені, якими просвітлюється частини людського організму (і тварин) в медицині та металеві споруди в техніці.

При пропусканні променів — крізь орган чи частину тіла, одержується тіньове зображення на рентґенівській плівці або на екрані.

Немає сьогодні, мабуть, ні одного більшого шпиталя на світі, який не мав би рентґенівського апарату, що становить під сучасну пору важливий засіб в ділянці діягностики та терапії. Але недавно рентґенівський апарат одержав поважного суперника — ультразвуковий апарат, яким можна пересвітлювати людське тіло скоріше, докладніше, а що найважніше, безпечніше за рентґенівський апарат. Дія цього апарату основується на тому самому принципі, що сонар, який альянти винайшли в Другій світовій війні та зламали ним хребет німецьких підводних суден. Сонар, це акронім від 3-ох англійських слів: sound, navigation, range. Сонар, як система, — це галузь прикладної акустики, в якій вода править за пропаґатор ультразвукових хвиль для льокації морського дна, морських берегів, кораблів та підводних човнів.

Тому, що ультразвукові хвилі стоять поза межею людського слуху, їх називають поетично мовчазними.

Вони, натрапивши, напр., на підводне судно, відбиваються від нього і повертаються до джерела свого виходу, де, перетворені в електромагнетні імпульси, показують на екрані відстань до судна. Ця сонарна система найшла тепер нове, практичне застосування в медицині.

Пацієнта Джона Виллиса підняв кілька місяців тому на одній з Філядельфійських вулиць таксівкар і завіз його до найближчого шпиталя.

На запитання дижурного лікаря, що йому долягає, він з трудом простогнав, що має великі болі. Виглядало, що або він має проблему з жовчевим, згл. нирковим камінням, або зі сліпою кишкою.

Але правдиву причину його болів виявив впродож 5-ти хилин діягностичний пристрій з ручним мікрофоном, яким перевірено кожну частину його тіла та одержано тіньові зображення на телевізійнім екрані. Аналіза цього „пересвітлення" виявила в його головній артерії згрубіння, з глибоким внутрішнім кровавленням, її негайно зоперовано.

Цей діягностичний пристрій, який врятував життя Виллисові, основується на дії високофреквенційних звукових хвиль, що проникають крізь людське тіло, подібно, як рентґенівські промені, та відбивають на екрані тіньові обриси „пересвітлених" органів, чи частин тіла.

В порівнянні з рентґенівськими променями — X, ультразвукове „пересвітлювання" має виразну перевагу в скорості „пересвітлення", чіткості образу та відсутності шкідливої радіяції.

Бо ультразвукові хвилі, проходять однаково легко крізь тверді та м'які частини людського тіла, такі, як печінка, нирки, серце і мозок, та дають на екрані дуже докладні їх відбитки без потреби впорскування чи впроваджування крізь шлунок контрастних речовин, як це водиться при пересвітлюванні тих органів рентґенівським апаратом. Акустичні інженери сконструювали недавно новий тип ультразвукового апарату, сполученого з лейзером та компютором для досліджування певних окреслених недуг серця і пістрякових пухлин. Цей прилад дозволяє розпізнати ті нищівні недуги в початковій стадії їх розвитку.

Фірма Ар-Сі-Ей випустила недавно на ринок ультразвуковий апарат, що дає змогу визначати „акустичні властивості" окресленого типу тканок. В той спосіб звукова аналіза може відрізняти здорові тканини від пістрякових захворінь.

Над подібним апаратом працюють також дослідники НАСА, завданням якого буде при допомозі ультразвукової аналізи відрізняти цисту від злоякісної пухлини (тумору) й у той спосіб запобігати розвиткові пістряка грудей. Ті апарати можна також вжити до терапевтичних та операційних цілей.

Бо звукові хвилі при високій фреквенції (поверх 40,000 коливань на секунду) витворюють теплові мікрохвилі, які можна вжити для нагрівання артретичних захворінь або використати їх як скальпелі для „вирізування" мозкових пухлин (туморів).

Мимо тих всіх досягів техніка ультразвуку, на думку американського журналу „Родинне здоров'я", ставить в медицині щойно свої перші кроки. Всякі познаки вказують на те, що вона доб'ється до багато більших, а навіть революційних успіхів в недалекім майбутнім.

Роман С. Голіят

ВІД ВАРШАВИ ДО ПОЛТАВИ

II

„Царська Росія мусить упасти, той величезний край треба поділити, ослабити. Коли б була сильніша Річпосполіта—Корона і Литва — значно могли б скористати. Але, так як є, на те не заноситься. Козаччина Мазепи може утворити осібну державу, велику й сильну. Незалежно, Станислав Лєщинський висилає до Мазепи тайних аґентів, спокушає гетьмана козаків, є там і єзуїти, йому допоміжна й гарна дівиця" ... (стор. 180).

„Шкода, що Лєщинський, то тільки Лєщинський — воєвода зовсім невоєнної провінції і такого ж характеру людина... Лєщинського заступить Мазепа. Оскільки все піде як треба, старий і досвідчений вождь козаків скоро стане при боці Карла... І побачимо". (стор. 181).

„За доноси до царя, що Мазепу „зноситься з поляками, з Лєщинським і Карлом" Орлик покарав Кочубея і Іскру карою смерти. Орлик пригадав Мазепі, що вони обидва заподіяли багато лиха: „Скільки лиха накоїли, скільки проти тебе, Гетьмане, побунтували людей! Що ти старий чарівник, що ти зачарував молоду дочку судді Кочубея, яку ти тримав до хреста перед роками! То сміх і жах. Образа Божа й людська, тяжка образа святого звичаю" ... — „Тому, дурню, відвезеш дівчину її мамі, — заповів несподівано Мазепа... — Мотрю — зозульку проти її волі відсилаю, відсилати мушу... Не для того прецінь, що... Ціла Україна гіршиться, старий гетьман, лис-чарівник, туман на очі молодій дівчині кинув, мужній дівчині... Не для того. Це мені похвалою у козаків буде..." (стор. 244-255).

Розмова Мазепи з Орликом: „Що ж ляхи? Нам — Україна матір'ю. Думаєте, може, в тому справа, що Мазепа літа провів у Польщі, пише по-польському, пісні складає, не тільки церковні, собори уфундовує, али й науку й школи... Так. За моїм старанням головна школа в Києві піднесена до ранґи Академії. Я випросив. Цар підписав диплом... Я народився в Мазепинцях під Білою Церквою, печатуюся гербом „Курч", тим самим, що князі Курчевичі. Вже моя мама знала польську мову й писала по-польськи... Не треба ставити перешкод науці, Европі... То ясне. Цар пізнав це швидко: все, що добре, черпає з Заходу і присвоює Росії". (стор. 252).

„Що сталося зі старими руськими родами? Заславці, Кисілі, Тишкевичі, Острівці, Збаражці, Вишневецькі й інші. Де ж вони? Вимерли або в ляхи пішли. Вже на них не збудуєш великої України. Треба нам, повторюю, світлих людей і своїх. Мусить рости і росте наша нова козацька старшина. Ховає їх хлоп і простий козак... Це обов'язково. Без того не збудуєш, не втримаєш держави, не даси їй сили і належного уряду. Коли мова про церкву, — тобі треба знати й говорити, закріплювати козацьке суспільство, коли прийде пора — в тому, що їх запродано в неволю, обманюючи, що вони тієї віри, що й Москва, однієї мови. А чейже козак, українець, грецьку віру визнає, а москаль московську. Святий Отець чотирьох патріярхів установив, а цар визнав п'ятого — сам зробився папою над нами. Москалі так вірять, як їм цар каже, а цар своєвільно митрополитів, владик наставляє і звільняє, ув'язнює й засилає. Церковні скарби на свої потреби забирає, чого в ляхів не зустрінеш; це — нечувана справа... Це треба тобі знати й всюди голосити! Орлик глибоко відітхнув. — Розумію, і я вдячний за вашу щирість, гетьмане". (стор. 253).

„Мазепа з гетьманською бувалою в руці станув під бунчуком і малиновим великим козацьким стягом з архангелом у сріблому й золотому гапті. Інсиґнію своєї влади, символ козацтва України, склав у стіп шведського короля і засвідчив в одній особі. Карл прийняв цей дар, як річ очевидну й сподівану. Мазепа промовив латинською мовою. Урочистість була коротка, але вимовна, її суть зрозуміли всі присутні, шведська генераліція і козацька старшина. Пилип Орлик відібрав інсиґнії з рук гетьмана. Станислав Понятовський, який зискав довір'я і ласку Карла, проміновав радістю. На закінчення Карл перекинувся кількома словами з Мазепою і запросив його на бенкет". (стор. 275).

Карл, упоравшись з Саксонією і з поляками, вирішив піти війною проти Петра І. Його армія після 8-ми років постійних боїв була доволі виснаженою. Карл, привиклий до невигод, не доцінював положення своєї армії, але після переправи через Біловезьку пущу й постійні збройні сутички з тамошніми партизанами, які ненавиділи шведів-протестантів, що нищили католицьку віру, костели й грабували населення, Карл почав застановлятися над пляном походу на Москву й ліквідацію царя. Після зайняття Городна, Карл пішов не на Москву, але на Україну. Там до нього приєднався Мазепа із своїм козацьким військом. Мазепа привітав Карла, якому тоді було 25-років, латинською мовою, запізнав його з тереном України і пляном боротьби з царем.

Люта зима в Україні, одна з найгостріших у тих часох, завдала дошкульних втрат шведській армії. Сотні вояків померло від червінки, а сотні відморозили ноги, так що армія була майже здесяткована. Карл носився з пляном вдарити на Москву влітку. Протягом зими шведи мали відпочивати в Батурині.

Гейдук оповідає про любов Мазепи до шкільництва й культури. Він розбудував

(Закінчення на стор. 3-ій)

ВІД ВАРШАВИ...

(Закінчення зі стор. 2-ої).

шкільництво в Україні і сам володів кількома мовами.

Коли цар довідався про плян Мазепи, наказав Меньшікову піти походом на столицю Мазепи Батурин, який, за словами Гейдука, збудував Стефан Баторий, — і знищити її, а всіх мешканців спалити. Московські війська облягли Батурин і підпалили з чотирьох сторін. „Меньшіков казав окружити безборонних, поділити на групи і усіх вимордувати. Потім вирізали усе населення, — старців, жінок і дітей. При житті хвилево лишилася тільки козацька старшина, яку Меньшіков під сильним конвоєм відіслав цареві напевно на видумані тортури". (стор. 288).

„У Батурині мали бути наші обози, тут наша кватира... — сказав до короля канцлер Піпер, коли минали Батурин. Шведські офіцери, які провадили колюмну війська, оточили спалене до тла місто. Осінній вітер ніс труп'ячий сопух із згарища довкола... Іван Мазепа сп'яв коня острогами і вимкнувся, щоб ніхто не помітив, як по його обвітреному, обличчі спливають сльози".

Цар покликав до себе московського патріярха Кроковського і наказав йому виклясти Мазепу, „як зрадника віри й народу", і заприсягся помститися Мазепі — покарати четвертуванням. В усіх церквах тодішні попи почали виклинати Мазепу, як „зрадника віри й народу". (стор. 281). „Зрадник, який хоче віддати Україну ляхам, а нашу церкву уніятам".

Вирішний бій звели шведи і козацьке військо з москалями під Полтавою влітку 1709 року. Переважаюча більшість московського війська примусила Карла й Мазепу відступити. За порадою Мазепи, Карл, Мазепа і Пилип Орлик з малою частиною війська добилися до Туреччини, а 16-тисячна шведська армія попала в московський полон.

Коли б козаки були одностайно постояли за Мазепу, хто зна,як були б сьогодні писані ті рядки української історії про 1709 рік, але про це не мав відваги написати Гейдук, громадянин „демократичної людової Польщі".

НАПОМПОВУЮТЬ ЕНТУЗІЯЗМОМ

(Закінчення зі стор. 2-ої).

самовідданість праці і творчу ініціятиву.

Московський намісник України В. Щербицький, вказуючи на низьку продуктивність праці в промисловості Львівської і Донецької областей, підкреслив критичний стан у сільському господарстві. „Партія і держава роблять все можливе, — говорив перший секретар ЦК КПУ, — для зміцнення матеріяльно-технічної бази радгоспів і колгоспів", а наслідки дуже невеселі. Господарства обох областей, — дорікав В. Щербицький, — залишаються великими боржниками перед державою в постачанні продукції сільського господарства. Низьку продуктивність праці В. Щербицький пов'язував з тим, що „не у всіх колективах створено обстановку вимогливости, принциповости, політичної пильности і нетерпимости до чужих нам поглядів".

„На Львівщині, — підкреслив перший секретар, — капіталовкладення в сільське господарство в дев'ятій п'ятирічці збільшились у 1.8 разів (180%), а державні у два рази (200%), значно зросла технічна оснащеність господарств. В той же час виробництво валової продукції в порівнянні з попереднім п'ятиріччям збільшилось лише на 18%" („Радянська Україна", 28 грудня.) Подібний стан і в Донеччині і в інших областях.

Учасникам конференції поставлено вимогу: „підвищувати дієвість усієї нашої ідеологічної роботи", а в тому й „ширше впроваджувати нові радянські обряди".

В своєму повчанні московський намісник пригадував обласній партійній еліті, щоб вона не захоплювалась політикою „розрядки", бо мирне співіснування не означає припинення ідеологічної боротьби". Проти нас, казав В. Щербицький, гострять зуби, мовляв, „реакційні" сили, а їм помагають „зрадники свого народу", які намагаються „розхитувати підвалини соціялістичного ладу". На львівській конференції пригадано й боротьбу „оунівських сил" проти колективізації і совєтської влади, вимагаючи у виховній роботі викорінювати в населення наслідки її. Галасливо напомповують працюючих ентузіязмом для виконання плянів якісної п'ятирічки! Важка буде десята п'ятирічка.

Малі колядники – січневе число „Веселки"

З новим 23-ім роком своєї появи різдвяне число „Веселки" появилося в новому одязі. Запроєктувала його молода малярка Люда Павлів з Монтреалю (Канада). Обкладинка повна життя й руху — група дітей зсовується по дузі веселки, щоб погуляти на заквітчаних травах. Вступна ілюстрація цієї самої малярки зображує гурток колядників.

Січневе число журналу присвячене Різдву Христовому, Новому Рокові, сезоновим подіям з дитячого життя у зимовий час і історичним актам 22-го січня 1918 і 1919 рр.

„Веселка" в постаті маленької дівчинки-колядниці віршиком вітає передплатників — читачів, співробітників і прихильників журналу, що підтримують його добрим словом і спомагають датком на пресфонд. Святкові вітання складають хлопчик і дівчинка у вірші Р. Завадовича „Малі колядники" (іл. П. Холодного), а Новий Рік у постаті маленького хлопця в смушевій шапці і в кожусі та з торбиною через плече (вірш К. Перелісної „Новий Рік" — іл. З. Онишкевича) посіває всяке добро. Вітання бабусям від унуків передає в своєму вірші „Поздоровлення" Г. Черінь.

Чоловий вірш Р. Завадовича „Веселих свят" (оформлення сторінки ЕКО) уводить читача у різдвяно-святковий настрій, підсилений згадкою про рідний край. У віршику Ю. Шкрумеляка „Ялинка" (іл. З. Онишкевича) замість ласощів діти знаходять під ялинкою книжечки і журналик, покладені янголиком.

Акція різдвяної п'єски-казки Валентини Юрченко „Добра ялинка" (оформлення М. Михалевича) відбувається в свят-вечірній час, а дієвими особами є дерева, лісові звірята, птички, янголи, зірки, й діти. За своє співчутливе до горя інших серце і за сповнені добрі діла ялинка отримала нагороду — янголи прибрали її цяцьками-зірками, а діти заспівали кругом неї коляди.

Різдвяні святкування лісових звірів і ґнома в хатці Гоци Дралі є темою образкової історійки Р. Завадовича-П. Холодного.

Історична леґенда з часів князя Володимира Великого „Чудо Різдва" Марійка Горак (іл. М. Михайлевича) розказує про те, як київський князь відзискав пригасаючий зір завдяки хрестові з краплинами води з вифлеємського джерела. Цей хрест принесли княжі посли в дарунку від царгородського патріярха, коли князь післав їх провідати, котра віра в Бога найкраща. Послам найбільше припала до вподоби християнська віра у східньому обряді, а чудесне врятування зору краплинами води в хресті довело до того, що князь прийняв Христову віру й охристив український нарід.

Сезоновий віршик К. Перелісної „Віхола" (іл. Ю. Козака) розповідає про веселу пригоду зайчиків із сніговією, яку вони тягнули на санчатах.

Історичним подіям 22-го січня 1918 і 1919 рр. присвячена розповідь В. Мацькова. Вона прикрашена ілюстрацією М. Михалевича, що зображує Софійську площу, катедри св. Софії і пам'ятник Б. Хмельницькому у сяйві різдвяної зірки.

У рубриці „З дитячого життя" вміщений допис чікаґських школярів про влаштування різдвяного свята у школі при православній парафії св. Володимира. Допис оживлений ілюстраційками школярів.

У рубриці нових видань обговорені дві збірки музичних творів для дітей і молоді Р. Бучацької-Бровар.

Більшість загадок присвячені різдвяно-новорічним і сезоновим темам. У числі вміщено кілька сміховинок.

У двадцятому розділі „Богдана, Січового стрільця" (Р. Завадович — П. Холодний) розповідається як Богдан і його стрільці розбили мітинґ, скликаний червоними агітаторами на церковному подвір'ї для поборювання Бога і самостійної України.

Кольори числа — синій і зелений та червоний.

В. Б.

Ст. Кетеринс зустрічає проф. д-ра В. Кубійовича і д-ра А. Фіґоля

По довгій і доволі солідній підготові прийшов день 9-го листопада, день зустрічі вище названих гостей. До просторої залі Українського Чорноморського Дому зійшлося к. 200 людей.

Господарем зустрічі був голова місцевого Відділу УККА адв. Долішний, який привітавши присутніх короткими словами пояснив ціль приїзду гостей. Потім попросив д-ра проф. В. Кубійовича, а Ом. Тарнавський д-ра Ат. Фіґоля.

Проф. д-р Кубійович вияснив значення Енциклопедії Українознавства для українців в Україні і діяспорі та для чужих науковців, а д-р Фіґоль розповів про фінансові проблеми і потреби для видання кінцевих томів Енциклопедії українською і англійською мовами. Про це говорив також мґр Т. Руденський — піонер збірки на видання Енциклопедії, бо він доклав багато труду, щоб зібрати і висилати зі Ст. Кетеринс по 1.000 дол. кожного року протягом кількох літ, більш ніж 10 років тому, коли в Сарселі потрібно було фондів.

До щедрих дарів на цю важливу і благородну ціль заохотили присутніх о. протоієрей Ф. Легенюк і о. д-р декан Н. Комар.

Присутні дійсно перейнялися цією справою, бо від організацій і поодиноких осіб вплинуло до 1-го грудня 4.100 дол., а задекляровано 1.600 дол. Коли додати 945 дол. з продажу квитків, то разом зібрано 5.045 дол. Список жертводавців ч. 1 передано для поміщення у всіх українських домівках. Кого на списку немає, а хоче причинитися до того благородного діла, повинен вплатити гроші для НТШ на конто КУК в Українській Кредитовій Спілці або касирові Відділу КУК, бо збірка ще не закінчена.

Після доповідей присутні оглядали видані досі томи ЕУ і інші твори покладені на гарно застеленому столі під опікою п-і С. Гарас. Членки чотирьох діючих жіночих організацій у дружній співпраці підготовили каву-чай, солодке і безкоштовно всіх приймали. В загальному зустріч випала задовільно, бо була добра співпраця всіх організацій, а зокрема парохів обох українських церков, які заохочували парохіян до участи в зустрічі і жертв на так важну ціль.

Кость Фіцик

Концерт в Ірвінґтоні

Тут, з ініціятиви Капелі бандуристів при станиці Братства б. в. І УД створено Комітет для влаштування концерту, з якого ввесь дохід призначено на викінчення Народного Дому в Ірвінґтоні. Комітет очолив проф. Р. Венке, а членами його були представники Капелі УМІ, Квартету „Калина" і СУМА. Концерт відбувся в неділю 16 листопада в залі Вайлсбурзької середньої школи о год. 4 по обіді. Програмою проводили Валя Калин і Степан Магмет. Участь брали такі особи і групи: Капеля бандуристів, квартет „Калина", Молодь СУМА під керівництвом Ів. Кононів, Н. Лазірко — танок та проф. Р. Венке — скрипка і проф. Карло Себак фортепіян, проф. Л. Базаля фортепіяновий супровід для квартету „Калини" і Т. Левицький музичний супровід для СУМА. Усі виконавці виступали безкоштовно, за що їм сердечна подяка, а публіка повністю виповнила залю. Морально і матеріяльно імпреза була успішною, а про мистецьку вартість хай висловиться хтось із музикологів.

Управа Народного Дому.

З діяльности церковних громад у Міннеаполісі

(А. Ю.) Так вже повелося у вільному світі серед нашої людности, що хоч майже в кожному більшому скупченні українців є народні доми загальної належности (тобто без поділу групово-політичного та конфесійного), практично народні доми не обслуговують громади повністю, обмежуючись академіями в дні національних свят (напр. свято державности й соборности, Листопадове свято, Шевченківська академія тощо) і взагалі імпрезами ширшого маштабу. Натомість менші імпрези, як також різні доповіді та відчити місцевих організацій і товариств відбуваються переважно в залях церковних громад (парафій). Тут же звичайно провадяться проби хорів, театральних інсценізацій — взагалі підготовча праця прилюдних виступів.

У Міннеаполісі є три таких церковних будинків і в них залі (подекуди навіть з обладнаною сценою): у двох православних громадах (свв. Юрія і Михаїла) і одній українсько - католицькій (св. Константина) і всі вони мають культурно-освітні відділи чи референтури для обслуговання загальнокультурних потреб людности. Ось так у залі громади св. Юрія реґулярно відбуваються співанки громадського хору „Дніпро" (голова хору — Ол. Цареградський, диригент — о. протодиякон М.ババа). Цей хор своєю мистецькою діяльністю здобув популярність не лише в своєму місті та стейті, а й далеко поза їх межами (зокрема також і в загально - американської людности завдяки своїм виступам у телевізії). „Дніпро" цього року плянує (якщо не буде якихось більших перешкод) дати свій концертту Чікаґо, куди його запрошує тамтешня українська громада.

Дня 19-го січня в залі української католицької церкви св. Константина відбулася з рамени Т-ва Українських Інженерів Америки, відділ у Міннеаполісі, цікава доповідь д-ра Ярослава Гординського „Людина в космічних просторах", вислухана присутніми з великою увагою.

Жваву діяльність виявляє також культ - освітній відділ, голова — Оля Хоролець, православної громади св. Михаїла. Недавно — як повідомляє бюлетень громади — тут створилась в порозумінні з Літ-Мист. Клюбом ініціятивна група Студії мистецького слова і літератури і провадиться інтенсивне готування авторського вечора письменника - літературознавця Анатоля Юриняка. Вечір має відбутися в неділю, 15-го лютого, о 4 год. по полудні і матиме широку й різноманітну програму, включно із співами (сольо, дуети), бо до деяких поезій п. Юриняк має власні мелодії, покладені на ноти. Серед виконавців програми — сам автор, Оксана Соловей, Оля Хоролець, Оксана Колісниченко та інші знані місцевій громаді мистецькі сили.

УКРАЇНСЬКЕ СПОРТОВО-ВИХОВНЕ ТОВАРИСТВО „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" в НЮАРКУ, Н. Дж.
з великим сумом повідомляє Членів і Прихильників Товариства та Українське Громадянство, що дня 28-го січня 1976 р. на 84-му році життя умер довголітній член Т-ва, кількакратний керівник господарської секції, добродій-меценат

бл. п.

ТЕОДОР ВИСЛОЦЬКИЙ

Опечаленій Родині складаємо вислови глибокого співчуття.

УПРАВА УСВТ „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що у неділю, 1-го лютого 1976 р. відійшов у Вічність у Бронксі, Н. Й.

бл. п.

Інж. СЕМЕН ГРИГОРОВИЧ ШЕВЧЕНКО

ПАНАХИДИ у понеділок, 2-го лютого і у вівторок, 3-го лютого 1976 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН — у середу, 4-го лютого 1976 р. о 9-ій год. ранку з української православної церкви св. Трійці при 359 Broow Street, N/Y., на український православний цвинтар у Бавид Бруку, Н. Дж.

Опечалена рідня:

дружина — МАРІЯ
сини — РОСТИСЛАВ й ОЛЕКСАНДЕР з Дружинами
внук — ОЛЕКСАНДЕР

Замість квітів на могили для Друзів по Зброї, з Української Галицької Армії:

**ІВАНА КОВАЛЯ
ВАСИЛЯ ҐОНТАРА
ДМИТРА МАКСИМОВА
ОЛЕКСА МЕРЦАЛО**

складає 10.00 долярів на ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"
нехай пам'ять про Них не загине —

М. ЯРЕМЧУК

В ДЕСЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого й Незабутнього
ЧОЛОВІКА, ТАТА й ДІДУНЯ

бл. п.

ВОЛОДИМИРА ГОЄВИЧА

будуть відправлені

13-го лютого 1976 року ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в слідуючих церквах:

ЧІКАҐО, Ілл. — Катедра СВ. О. МИКОЛАЯ, год. 8:45 рано;
МАНСТЕР, Інд. — Церква СВ. ЙОСАФАТА, год. 8:00 рано;
ВОТЕРВЛІТ, Н. Й. — Церква СВ. О. МИКОЛАЯ, год. 8:00 рано.

Родину й Приятелів просить про молитви за спокій душі Покійного —

дружина ОЛЬГА з ДІТЬМИ й ВНУКАМИ

УКРАЇНСЬКА АМЕРИКАНСЬКА ЖІНОЧА ДОПОМОГОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ВІДДІЛ 1-ий ім. ОЛЬГИ БАСАРАБ в НЮ ЙОРКУ

В неділю, 8 лютого 1976 р.

по Службі Божій (11-ці) в долішній каплиці
ЦЕРКВИ СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.
відправиться

ПАНАХИДА

ЗА СПОКІЙ ДУШІ

сл. п. ОЛЬГИ БАСАРАБ

До участи запрошуємо наших Членів, Організації з прапорами та Українське Громадянство.

Панахиду співатиме хор церкви св. Юра під управою п. І. Хомина.

ПОДЯКА

Дня 19-го грудня 1975 р. з волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність, на 73-му році життя, наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДІДУНЬО

бл. п.

Д-р ІВАН СОРОКА

бувший лікар в Грибові в Україні і в Америці.

Похоронні обряди відправив Всеч. о. крил. Я. Шуст у Бріджпорті, Конн, а тіло Покійного спочило на цвинтарі св. Лаврентія в Ню Гейвен.

Цією дорогою висловлюємо особливу вдячність Всеч. о. крил. Яр. Шустові за похоронні відправи та дуже дбайливу духову опіку над Покійним у шпиталі.

Дякуємо місцевому Пластові за участь в Панахиді, місцевому хорові, які спричинилися до звеличання похоронніх обрядів.

Щиро дякуємо Родині, Знайомим за участь в похоронних відправах, за квіти на домовину, за надіслані співчуття у нашому болю. Всім Жертводавцям за Богослужби за душу Покійного і Всім, хто віддав останню прислугу нашому Найдорожчому Покійникові.

Дружина — ВОЛОДИМИРА
Син — ІГОР з дружиною ХРИСТЕЮ
і дітьми: ГРИГОР, АНДРІЙ і КСЕНЯ

В пам'ять Покійного, зложили:

на „Церкву в Потребі" —

о. крил. Я. і О. Шуст 20.00 дол., І. і Д. Шуст 10.00 дол., Н. і З. Шуст 20.00 дол., І. і І. Телюк 25.00 дол., Л. і С. Пушкар 10.00 дол., О. і А. Пушкар 10.00 дол., Б. і І. Козак 20.00 дол., Т. і С. Балко 10.00 дол., Дружина Покійного 50.00 дол.

На українські студії в Гарвардському університеті — д-р Осип Кебуз 25.00 дол., В. і С. Кебуз 25.00 дол.

На стипендійний фонд медицини — Б. і І. Козак 25.00 дол., І. Х. Кебузинський 25.00 дол.

Разом жертвовано .... 275.00 дол.

Всім дякуємо, хто в Його пам'ять жертвував на добродійні цілі і молимо, щоб Всеблагий Господь винагородив Вас.

ЗВЕРНЕННЯ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

дування евангельських українських громад, римо-католиків у Литві, визнавців юдаїзму і других релігій на території московської комуністичної імперії. Про це сьогодні широко інформують українські і російські підпільні видання, про це постійно згадує навіть совєтська офіційна преса, а також голосно заговорила про це й світова преса.

Однак, крім усіх цих релігійних переслідувань, безбожний комунізм не зумів зломити нескореного духа українського народу. Українська Католицька Церква там далі живе і діє в катакомбах. Українські православні священики і вірні також чинять великий опір нищенню християнства в Україні та благають вільний світ про поміч і оборону. Подібно боряться за права сумління та релігії й різні українські евангельські громади. А останніми часами до них приєдналися нові борці за права людини і за людську гідність. Це такі визначні сучасні творці української культури, чоловіки і жінки, як Валентин Мороз, Ніна Строката, Вячеслав Чорновіл, Борис Сорока, Ігор Калинець, та ін. Вони, хоч і виховані в Московсько-совєтській неволі та затроєні отрутою безбожного комунізму, проте зуміли побачити всю брехню й злочинність комуністичної системи та відверто стали до боротьби в обороні Христової Церкви та її духовних і культурних вартостей, що в їхніх очах є нерозривно пов'язані з самими основами духової культури українського народу.

Однак і їх зустріли жорстокі та нелюдські знущання, про які сьогодні вже знає й цивілізований світ.

Українська спільнота у вільному світі не може мовчати. Як невідємна частина українського народу на рідних землях, вона мусить включитися в цю святу боротьбу за Христа, Його Церкву і основні права людини. Тут ніхто з українців не може бути байдужим. На кожного з нас, як чоловіків так і жінок, лягає в якійсь мірі певна відповідальність за майбутнє християнства на землях України. Цього від нас вимагає Бог, Христова Церква і загальне добро українського народу.

Тому Секретаріят СКВУ, в порозумінні з представниками Українських Церков, оцим проголошує нинішній 1976 рік роком оборони релігії і Христової Церкви в СССР.

Акцію оборони будуть провадити наші українські Церкви і Евангельські громади згідно зі своєю власною програмою. Секретаріят СКВУ, як виразник всієї зорганізованої української спільноти у вільному світі, готовий допомогти їм у випрацюванні їхніх програм, у координації їхньої акції та у представленні їхніх вимог державним урядам з українським поселенням, Об'єднаним Націям, а також різним міжнародним організаціям і установам, зацікавленим проблемою прав людини.

Із згаданого вище випливає, що кожний українець та українка у вільному світі повинні включитися у цю оборонну акцію під проводом своєї Церкви чи Евангельської громади.

В цю акцію повинні також включитись і всі українські громадські, культурні, наукові та політичні організації й установи.

Сподіваємося, що українська спільнота у вільному світі успішно проведе в дію таку зорганізовану акцію в обороні свободи релігії та Христової Церкви в поневоленій Україні. Секретаріят СКВУ закликає всіх українців до цієї почииної християнської й національної дії на Божу славу, для добра Христової Церкви та всього українського народу.

о. д-р В. Кушнір, президент СКВУ
Максим, Митрополит Укр. Католицької Церкви в Канаді
Мстислав, Митрополит Української Православної Церкви
Владика Ізидор Борецький, Єпископ
о. д-р С. Савчук, член Секретаріяту СКВУ
Пастор Йосафат Іваськів, представник Українських Віроісповідних Престантських Об'єднань до Секретаріяту СКВУ
Сенатор П. Юзик, голова Комісії Прав Людини СКВУ

ПОТРІЙНЕ СВЯТКУВАННЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

американського і ветеранського), що її перевели представники Української Ветеранської Станиці Гречко-Пост. На мистецьку частину склалися: сольоспів запрошеної на цю імпрезу Ганни Колесник, фортепіянове сольо місцевої піяністки Клявдії Гоци і виступи місцевого мішаного хору „Бурлаки" під диригентурою Юрія Лаврівського. Акомпаньятором для Ганни Колесник був Лев Баркин, для хору — Олександер Коваль. Програму започатковано співом американського і українського гимнів: — перший у виконанні Галі Пришляк, другий — у виконанні хору, а радше — хору і присутніх на залі гостей. На сцені (крім прапорів) уміщено відповідні емблеми, що символізували суть імпрези. Емблеми виконав мистець Володимир Ковалик. Заповідження мистецької програми було в руках акторки Ірини Лаврівської.

Після мистецької частини увага гостей знову перенеслася на головний стіл, бо майстер церемонії д-р Дякун почав представляти гостей, які зайняли при цьому столі місця. Мікрофон почав розносити по залі імена й прізвища осіб, що їх називав д-р Дякун: конґресмен Джек Кемп, колишній конґресмен Тадей Дульскі, повітовий голова Едвард Ріґен, посадник Стенлі Маковські, суддя Джозеф Форма, комішенер місцевої поліції Томас Блер, проф. Стейтового Коледжу Френсіс Семанковскі з дружиною, містоголова Комітету Поневолених Народів лейт.-полк. Біл Цибульскі, колишній комішенер для справ переміщених осіб в Европі д-р Едвард О'Коннор з дружиною, о. Петро Сагайдачний, о. д-р Павло Івахів, о. Павло Ґреськів, о. Дмитро Лаптута, голова УККА Василь Шарван, голова Комітету для влаштування 200-ліття ЗСА і 100-ліття українського поселення Юрій Лаврівський, містоголова цього ж Комітету Даша Процик, професор Ніяґарського Університету Зенон Саган, суспільно-політичний діяч Володимир Чопик, учасник визвольних змагань Андрій Мороз. Майстер церемонії згадав ще неприсутнього інж. Василя Потішка — члена УЦР в Києві, який не міг взяти участи в святкуваннях. Згадано було й прізвища Киянок Асі Чмоли і Евгенії Лящук — учасниць подій з-перед 58 років, які зайняли місце при столі на залі. Представлено представників місцевих товариств, організацій і установ.

Усні привіти склали: Едвард Ріґен, Стенлі Маковскі, Джозеф Форма. Письмові привіти прислали: конґресмен Джан ЛяФолс, ректор Стейтового Коледжу І. К. Фретвел, який є заступником голови Комітету для відмічення 200-ліття ЗСА на стейт Ню Йорк, голова Комітету Поневолених Народів Френк Тіл.

Конґресмен Гентрі Новак, крім привіту, передав конґресменом Дульским американський національний прапор, що висів дня 20 березня 1975 року на Капітолі у Вашинґтоні, а згодом став власністю конґресмена Новака. І ще один прапор подаровано українській громаді того вечора: копію прапору з 1776 року. Цей прапор був подарований конґресменом Кемпом. Від управи міста Бофало українська громада одержала статуетку буйвола, що є відзнакою міста. Всі подарунки перебрали голова УККА Василь Шарван і голова Комітету 200- ліття Юрій Лаврівський.

В часі вечері, яку поблагословив о. д-р Павло Івахів, було дві промови: проф. Зенона Сагана — в українській і конґресмена Джека Кемпа — в аглійській мові. Хоч проф. Саган на вступі зазначив, що важко в короткому слові пов'язати з собою три різні події і вивести з них якусь синтезу, то все таки він це зробив вдатно.

Конґресмен Кемп побудував свою промову на тому заложенні, що кожна людина родиться вільною і має право бути такою протягом всього свого життя. Право на свобідне життя бесідник переніс з одиниці на суспільство, на народи, на людство. На його думку — кожний народ повинен втішатися свободою. Він є за політикою детанту, але детант не може бути куплений коштом кривди поневолених народів. Америка повинна бути обережною у відношенні до СССР. Треба вимагати, щоб СССР дотримувався всіх взятих на себе зобов'язань.

Бенкет закінчено молитвою в намірені швидкого визволення українського народу. Молитву провів о. Петро Сагайдачний.

Після бенкету почався баль, який протягнувся до 3-ої години ночі. До танців приґравала оркестра „Нічні мелодії" з сусіднього Рочестеру. Залишила вона по собі дуже миле враження.

Щодо вартости імпрези, то про її ціну може свідчити такий факт; після імпрези, зараз наступного дня, одна учасниця українського роду (третє покоління), передаючи голові УККА Василеві Шарванові свої враження від імпрези телефонічно, заявила: „Я горда, що я українського роду".

У НЮ ЙОРКУ ВІДБУВСЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Найт", що її виконала на тлі хору сопрано Евгенія Турянська.

Опісля квінтет у складі Нюні Бачинської, Христі Івашко, Наталки Куйбіди, Маріянни Сосяк та Роберти Яцинич відспівав „А вже весна, а вже красна".

Відтак „Молода Думка" відспівала хорові уривки з опери - казки „Коза - Дереза" Миколи Лисенка.

На закінчення першої частини концерту гості - солісти Оленка Новицька-Зам'ята і Евген Титла виконали два дуети: „Місяць на небі" та жартівливу пісню „Та куди їдеш, Явтуше".

Друга частина програми розпочалася піснею „Стелися барвінку низенько" К. Стеценка та арією „Прилинь, прилинь" із опери „Запорожець за Дунаєм" С. Гулака - Артемовського, які виконала Евгенія Турянська.

Відтак хор „Молода Думка" відспівав чотири пісні, між ними „Не забувай сині гори", в якій сольову партію виконував Ромко Бідяк.

Наступні дві точки, „Ми підем, де трави похилі" та „Тихо падає цвіт" відспівав квартет у складі Христі Іванів, Маріянни Сенко, Дарії Уздейчук і Ліліянни Шкафаровської. Музичний супровід на баяні був в руках диригента Комірного.

Остання в'язанка складалася із шістьох пісень. Овації викликали „Гей, там на горі Січ іде" та „Ой, видно село" Льва Лепкого та „Верховино, мати моя" М. Машкіна. В останньо згаданому творі сольові партії виконували Андрій Бідяк, Ксеня Зелик, Христя Іванів, Наталка Куйбіда, Дарія Лещук, Маріянна Сенко, Мелася Соневицька, Христа Стецюх, Дарія Уздейчук, Ліля Шкафаровська і Роберта Яцинич.

Після останньої пісні коротке слово виголосив головний опікун - адміністратор „Молодої Думки" п. Богдан Бідяк. Він сказав, що на обличчях молодих хористів, їхніх батьків і публіки можна бачити велику радість з приводу успішного концерту. Мають також причину радіти основоположники хору „Думка", який в цьому році відзначає своє 25-ліття, бо існування дитячого хору запевнить дальше існування дорослого хору, бо буде поповнення молодими співаками. Богдан Бідяк привітав присутнього на залі мґра Леонтія Крушельницького, одного з основоположників „Думки" та довголітнього диригента цього заслуженого хору. Опісля головний опікун дитячого хору висловив подяку диригентові „Молодої Думки" Семенові Комірному за його дбайливу працю над юними співаками. В імені батьків молодих хористів подякувала Семенові Комірному також п-і Марта Бачинська, відмічуючи його знання, дбайливість, терпеливість та ентузіязм, як також подякувала за цей успішний концерт. Тоді кожний член „Молодої Думки" передав диригентові Комірному по одній квітці, так, що за кілька хвилин він вже держав в руках велику китицю.

Відтак Семен Комірний подякував приявним за участь в концерті та за ентузіястичне прийняття співу „Молодої Думки". Він гордий з того, що тут в ЗСА, далеко від рідної України, є такі талановиті діти, що спроможні дати такий успішний двогодинний концерт. Успіхами цих дітей повинна гордитися ціла українська спільнота — сказав диригент.

Опісля слово зайняв Владика Йосиф Шмондюк, який подякував управі хору за запрошення на концерт і зложив гратуляції диригентові Комірному за його працю з дитячим хором та за успішний концерт. Єпископ Шмондюк подивляв диригента за його спроможність „витягнути із сердець дітей чудову українську пісню", а дітям поґратулював за прекрасний спів. Владика сказав, що молодь — це наше майбутнє, це наша зміна і тому треба прикладати всіх зусиль, щоб молодь зберегла любов до рідної Церкви, мови, пісні., Він також пригадав, що цей концерт „Молодої Думки" буде повторений в неділю 15 лютого в Нюарку, Н. Дж., як теж згадав, що 23-го травня в Тавн Голл в Ню Йорку відбудеться концерт для відзначення 25-ліття хору „Думка", в якому візьмуть участь всі частини цього співочого колективу та визначні солісти.

Інж. Богдан Рак, голова хору „Думка", висловив подяку Владиці Йосифові Шмондюкові за те, що прибув на концерт, а також за те, що правильно накреслив наше головне завдання: задержати молодь при своїй Церкві, при своїй українській культурі.

Вкінці опікун - адміністратор „Молодої Думки" Бідяк подякував всім приявним за участь в концерті та висловив думку, що на такій імпрезі заля повинна була бути заповнена, бо тільки така підтримка заохотить юних хористів до дальшої праці.

НАРАДИ ПЛАСТОВОЇ ТАБОРОВОЇ КОМІСІЇ

Ню Йорк. — Окружна Таборова Комісія пластової оселі „Вовча Тропа" в Іст Четтемі, Н.Й. відбуде тут в неділю, 8-го лютого ц.р. о год. 10-й рано в Пластовій Домівці свої наради, на порядку яких передбачено: звіти Управи Оселі, вибір нової Управи і Контрольної комісії, затвердження бюджету і плянів праці. Кожній Пластовій Станиці та гурткові Пласприяту прислугове один делеґат на кожну лочату 50-ку членів.

ЧІКАҐСЬКА МОЛОДЬ В ПОКЛОНІ ГЕРОЯМ КРУТ

Чікаґо. — Заходами Конференції Молоді при Відділі УККА в Чікаґо відбудеться в неділю 8-го лютого ц.р., о годині 1-ій по полудні, в школі св. о. Миколая, святочний апель на честь крутянських героїв. Свято попередить панахида, яку відправить Преосвящений Владика Кир Ярослав в авдиторії школи (тимчасове приміщення катедри), а сам апель відбудеться зараз опісля в шкільній катедрі.

Провід свята такий: комендант — старший пластун Юрій Ґорчинський; бунчужний — Володимир Коновал. Святочне слово виголосить — пластунка юначка Андріяна Пілецька. В мистецькій частині візьмуть участь члени СУМА, ОДУМ-у і Пласту.

У Філядельфії відзначено 30-річчя Української Національної Армії

Головнокомандуючий Української Національної Армії ген. штабу ген. полк. Павло Шандрук. в асисті голови Станиці Дивізійників у Філядельфії пполк. М. Ліщинського і голови Крайової Ради Воєнного Хреста пполк. Т. Мамчура вручає дес. Л. Федорукові відзнаку за бій під Бродами: медалю св. Архистратига Михаїла та Воєнний Хрест УНР.

(Світлив: дивіз. О. Соловій, фото „Мева")

Філядельфія, Па. (О. Л-ий) — Заходами Станиці Братства кол. вояків 1-ої Української Дивізії УНА у Філядельфії місцева громада відзначила 30-ті роковини постання у 1945 р. Української Національної Армії окремим святом в неділю, 23-го листопада 1975 р. в залі УСО „Тризуб" при участи коло 200 осіб, в тому велике число ветеранів усіх українських армій, УСС-ів, УГА, Армії УНР, Карпатської Січі, УПА й УНА, як теж провідних діячів багатьох громадських організацій із головою філядельфійського Відділу УККА проф. д-ром Стерчом на чолі. Слід зазначити, що Управа Об'єднання Мистців Української Сцени не лише взяла особисто участь в імпрезі, але й передала зворушливий привіт наголошуючи, що багато акторів українських сцен ділило спільну долю й недолю вояцького життя як вояки Української Дивізії.

Це вперше на терені ЗСА імпрезу для відзначення 30-річчя постання Української Національної Армії звеличав своєю присутністю її творець і головнокомандуючий ген. штабу генер.-полк. Павло Шандрук, який прибув з Трентону, Н. Дж. разом із своєю дружиною, хоч і обидвоє не домагають на здоров'ї. Відкрив свято і ним проводив його головний ініціятор і модератор кол. воєнний звітодавець й учасник боїв під Бродами мґр Олександер Луцький. На його заклик присутні хвилиною мовчанки вшанували пам'ять поляглих на полях боїв та померлих на протязі останніх 30-ти років вояків Української Національної Армії. Приявного на залі головнокомандуючого УНА генерала П. Шандрука присутні повітали з великою пошаною довготриваючими оплесками, встаючи з місць, та відспівали йому грімке й щире вояцьке многоліттвіє.

Добре обосновану святочну промову виголосив цьогорічний голова Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА у Філядельфії учасник боїв під Бродами пполк. Михайло Ліщинський, який на тлі історичний подій і фактів з'ясував значення створення генералом П. Шандруком Української Національної Армії у 1945 р., її значення в історії Української Дивізії „Галичина" включно із її заприсяженням генералом Шандруком на службу й вірність Українському Народові, та ролю Української Національної Армії в українських визвольних змаганнях з періоду Другої світової війни, як теж її значення з точки зору міжнародного права.

З черги висвітлено деякі прозірки, що насвітлювали фраґменти майже з кожного етапу творення, вишколу і бойової дії Української Дивізії, включно до її полону в Італії, що їх добре зібрав із доступних знимок мґр Богдан Артимишин (він теж є заступником голови Крайової Управи Братства Дивізійників на Сході ЗСА), подаючи при тому добрі й речеві пояснення та доповнення.

З мистецьким читанням „Дивізія в поезії" виступали дружини кол. вояків Дивізії артистки українських театрів Віра Левицька і Марія Степова-Карпяк та студенти університетів Зоряна Луцька, Андрій Бойко, Олег Завадівський та Сергій Ковальчук, читаючи вірші дивізійних поетів, з яких між іншим, авторами трьох із них є кол. вояки, що живуть у Філядельфії — Олег Лисяк, Михайло Ліщинський і Богдан Стефанишин. Ці читання, що їх усі виконавці вивели з великим мистецьким хистом та щирою передачею сповненою любов'ю до українського війська, присутні на святі сприймали довгими оплесками.

Після цього відбулася дуже зворушлива точка програми — це оваційне й щиро-дружнє привітання серед нас із щасливим поворотом її Сибіру та врученням дивізійних пропам'ятних відзнак і медалів і Воєнного Хреста УНР підстаршині артилерійського полку Дивізії Левові Федорукові, який, попавши у бою під Бродами у совєтський полон щойно пів року тому повернувся до своєї родини у Філядельфії після 28-літнього перебування у совєтських таборах і на засланні в Сибірі. Щасливий поворот до дому та 35-ту річницю супружжя п-тва Федоруків відзначили їхні діти і ближча родина попереднього дня, в суботу, 22-го листопада Благодарною св. Літургією подяки та родинною зустріччю. Появу дес. Лева Федорука на сцені присутні привітали щирими й довготриваючими ентузіястичними оплесками, встаючи з місць. Церемонія відзначення дес. Лева Федорука дивізійними пропам'ятними відзнаками за бій під Бродами й медалею св. Архистратига Михаїла та Воєнним Хрестом Армії УНР доконав кол. головнокомандуючий УНА генерал Павло Шандрук в асисті голови Станиці Дивізійників пполк. інж. Михайла Ліщинського та голови Крайової Ради Воєнного Хреста пполк. д-ра Теодора Мамчура — також учасника боїв під Бродами, що відбув 15 років у совєтських концтаборах, який відчитавши грамоти признання Воєнних Хрестів (Воєнним Хрестом відзначено також кол. воєн. звітодавця Дивізії і учасника боїв під Бродами мґра Олександра Луцького) підкреслив глибоку символіку цих відзначень. Генерал П. Шандрук, обіймаючи по-вояцьки дес. Л. Федорука, та вітаючи його на волі серед рядів українських комбатантів, підкреслив у своєму слові жертвенність і вірну службу своєму народові й військові вояків Української Дивізії і Національній Армії та згадав теж деякі факти з часів творення УНА у 1945 році, її завдання і ролю в об'єднанні всіх українських частин і вояків розсіяних в тому часі по цілій західній Европі в одну Українську Національну Армію для служби Українському Народові.

Кінцевою й найцікавішою для всіх точкою програми свята були особисті спогади дес. Лева Федорука про бої під Бродами (ті околиці йому добре відомі, бо сам проживав довший час у Білому Камені), про полон, перебування в таборах полонених. Своїми спогадами, говореними з пам'яти, насвітлюючи пережиті події живо й безпосередньо Л. Федорук, виявляючи талант цікавого розповідача, здобув повне зацікавлення присутніх. Є надія, що п. Федорук продовжить при другій нагоді свої спогади другою частиною доповнюючи їх більш детальними відомостями про часи концтаборів, заслання та звільнення, як теж своїми спостереженнями про долю й життьові обставини на рідних землях. Як довідуємось, заходить можливість, що п. Федорук видасть свої спогади окремою книжкою, що очевидно буде додатковим цінним вкладом і доповненням існуючої літератури про Українську Дивізію.

Наприкінці, ведучий програмою подякував усім виконавцям програми, учасникам свята, зокрема ген. П. Шандрукові і його дружині за звеличання свята, та всім, що причинилися до успішности свята, а зокрема висловив подяку українській пресі, щоденникам „Свободі" й „Америка" та тижневикові „Народна Воля", та всім українським радіогодинам, бо на ці перші відзначування 30-річчя постання Української Національної Армії, що відбулися у Філядельфії, складалися окрім цього свята також ряд вісток і статтей пера мґра Олександра Луцького, друкованих в українській пресі та вісток на радіогодинах, а зокрема довших коментарів його пера виголошених на радіогодині „Голосу Мирян" філядельфійського Відділу Т-ва за Патріярхат (за безкоштовне відпущення часу їм особлива подяка) та на радіогодині ім. В. Блавацького під кер. п-і Евдокії Дичко-Блавацької.

На прохання Управи Комітету Оборони Мороза, члени якого взяли велику участь у цьому святі, ведучий програмою заповів і закликав до участи вечором після закінчення свята у протестаційній демонстрації і пікетуванні концерту Московської Фільгармонії.

Це свято, яке із багатьма моментами інтимної зворушливости та вояцької безпосередности пройшло з успіхом та до вподоби публіки, закінчилось співом дивізійної пісні „Машерують добровільці", що її заінтонувало до гри на гітарі студентське тріо в складі: А. Бойко, З. Луцька й О. Завадівський, а долучились до них і всі присутні, які й відспівали на закінчення національний гимн.

Олександер Луцький